

K. Ewald: **Tiho jezero in druge povesti**. Slovenski mladini povedal Pavel Holček. Ljubljana, 1923. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Zopet mladinska knjiga, že druga iz Ewalda, v lepi vezavi, v lepi šolski slovenščini. In le enega nič v knjigi: poezije namreč, ki je domišljija in toplo utripajoče srce, vselepota, Vsenarava. Ewald ni fantazija, temveč poljudno häckeljanski mikroskop. Ewald ni srce, ni naivnost, ni narava. Filistrozna modrost vsakdanjosti pač, katederstvo in herbarij in naftalin. Ampak deci je treba več in naši deci je treba še posebej duše od našega duha. Ewald nima duše. Dajte deci pesem z dušo, pa četudi vsaj enkrat v desetih letih; in vsaj enkrat v dvajsetih letih morda verskovzgojno sliko »Globine človeške duše«. Če ne Pečjak, bi jo morda Finžgar napisal... da Sardenka ne omenim, čigar »Citronečkove pripovedi« so naše in tudi res — poezija. Dr. I. P.

Ante Cettineo: **Zvezdane staze**. Split, 1923. Naklada knjižare Morpurgo.

Knjiga lirike; pretežno impresija, ne da bi že mogel povedati, koliko je v njej resničnega Splita in osebnega doživljanja in koliko je samó občutje iz literatstva o baudelairestvu in panpsihizmu v svetovni in hrvatski posebi. Celotno zbirka ni nesimpatična. Morda dorašča prav močen lirski talent. Dr. I. P.

Zvonimir Kosem: **Ej prijateljčki!...** Ljubljana, 1923. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Naslovni »ej« z deminutivom, klicajem in tremi pikami ne izpodbuja. Potem je ena stran šolsko-stiliziranega prirodnega orisa. Potem štirinajstkrat bereš in upaš, da se bo morda vendar utrnula iskrica prave poezije. Pa se ne utrne. Dr. I. P.

UMETNOST.

Slovenski narodni slog. Albert Sič, **Kmečke hiše in njih oprava na Gorenjskem**. I. Ljubljana, 1924. Založila in tiskala Zvezna tiskarna.

V lanskem letniku te revije (zv. 2., 60—63) sem poročal o Sičevi zbirki okraskov na orodju in pohištvu. Komaj je preteklo leto dni, nas je obdaril neumorno delavni avtor z novim zvezkom narodopisnih predmetov: topot nam nudi prvi del svojih študij o kmečki hiši na Gorenjskem; ta mapa se omejuje na Škofjo Loko in Kranj, oziroma na njuno okolico in prinaša gradivo iz Bodovelj, Crngroba, Gabrovega, s Hribca, iz Puštala, Starega Dola, Stare Loke, Suhe, Sv. Duha, Škofje Loke, Virmažev, Železnikov; dalje so zastopani Breg, Mavčiče, Prašje, Stražišče in Šmarjetna gora. Kakor v prejšnjih publikacijah nahajamo tudi v tej kratek uvod v slovenščini, srbohrvaščini in francoščini, razčlenjen na tri dele: a) stanovanjska poslopja, b) oprema sob in kamer, c) gospodarska poslopja. Zadnji je najkrajši, ker pisatelju ni v prvi vrsti na raznih sistemih in tehničnih posebnostih, ampak na estetiki. Beseda je domača, lahko umljiva in rabi domače tehnične izraze, v kolikor so doma v okolica, kjer je nabrano gradivo. Najtežje bo umeti dana po-

jasnila tistim ljudem, ki se bodo hoteli seznaniti z njimi s pomočjo francoščine; ta tolmači jedrnate tehnične izraze z opisovanjem ali se poslužuje manj točnih sinonimov francoske tehnične terminologije. Da navedem en sam slučaj. Kratko in jedrnato slovensko ugotovitev o oknih pri starih lesenih hišah »Napravljena so na zapah« prevede tako: Elles (fenêtres) sont pratiquées dans un châssis pour être poussées de droite à gauche, namesto da rabi kratki tehnični terminus »fenêtres à coulisses«. Priznam, da provzroča prevajanje spisov, zahtevajočih tehničnih izrazov, posebno v francoščino, bogato na sinonimih, z majhnimi različki velike težave; a na to se bo treba tudi privaditi.¹

Ako imamo kaj obžalovati, so to naši sedanji gospodarski odnošaji, ki narekujejo skrajno štedenje prostora, to sem ponovno poudarjal pri Sičevih publikacijah. Uvod bi bil prav lahko trikrat tolik, kakor je in bi podal mnogo gradiva, ki ga je prof. Sič — žal — zaklenil v predal za boljše čase.

Uvodu sledi 15 litografiranih listov; prvi je barvast in nudi kmečko hišo na Gorenjskem v njeni zunanosti in notranosti; posnet je po večji Sičevi publikaciji na dveh listih (950 × 625 mm), ki je prišla na svetlo lani (prim. Glasnik Muz. društva za Slovenijo, II.—III. letnik [1923], str. 48—49), samo da je v mnogo manjšem merilu in malo izpremenjen v barvah ter je dodan tej zbirki kot naslovna podoba. Za njim imamo 14 označenih listov (I—XIV): hiše v narisih, nekatere od dveh strani (»sprednje« in »stransko« lice), hleve in podrobnosti. V tehničnem oziru imamo dobro, vestno in jasno narisane spahe in sklade, prereze, ornamentalne profile, oblike pri vratih in oknih, železne mreže in zatvornice pri oknih. Dalje peč, klop, mizo — tudi tehnično! — stole, sklednike, žličnike, omare, kadunje, skrinje, zibel, uro, čelešnik, okove, kljuge, ščitke, ključke, trkala, primeže, leščerbe, stober in druge značilne podrobnosti.

Pri pregledni označbi se je vrnilo nekaj tiskovnih netočnosti, na katere opozarjam. Za list IV ima seznam namesto 3, 9, št. 39; za list V ima več predmetov, pri katerih ni jasno, da-li so s Šmarjetne gore ali neizvestnega izvora; tako tudi na listu VIII, št. 2 in 3, ni jasno, odkod sta; za list X je št. 3 dvakrat navedena, enkrat za Hribec, drugikrat za Puštal; v tem slučaju bo pač miza št. 3 s Hribca, druga (št. 7) pa iz Puštala ali narobe.

Vsa mapa obsega 257 predmetov v risbi; to je že po obsegu veliko delo, ne glede na mudno merjenje, primerjavanje in na vestno akribijo. Občudovati moramo Sičevo vztrajnost in čilost, s katerima tako hitro množi naše narodopisno slovstvo.

Zamišljena je bila ta zbirka, kakor izjavlja gospod avtor v uvodu, s praktičnim smotrom, ker je postal »naš domači slog«, zlasti gorenjski,

¹ Umetniško-tehnični slovar v slovenščini, francoščini, angleščini in nemščini bo v doglednem času na razpolago.